

19. <https://wydarzenia.interia.pl/ukraina-rosja/news-vance-wprost-o-wojnie-w-ukrainie-podzielil-sie-pesymistyczna,nId,21398726>(dostęp: 2/05/2025)

Перекладено за допомогою Lingvanex.com

УДК 327.8:355.48+316.77

полк. Войтко О., канд. військ. н., доц., лауреат Національної премії України імені Бориса Патона

Начальник інституту стратегічних комунікацій Національного університету оборони України
Федорієнко В., канд. техн. н.

Національний університет оборони України, Україна

ДЕКОНСТРУКЦІЯ РОСІЙСЬКОГО НАРАТИВУ «ЯДЕРНОГО ШАНТАЖУ»: АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ДАНИХ

Анотація. З початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України, використання росією ворожих наративів, як інструменту інформаційної війни набуває все більш загрозливих рис. Один із таких наративів є «ядерний шантаж» який пропонується дослідити. Використовуючи дата-орієнтований підхід, дослідження вивчає конкретні заяви та дії, що демонструють стратегію ядерного шантажу росії, а також аналізує поширення пов'язаних із цим сюжетів у інформаційному просторі. Дослідження також оцінює ефективність російської інформаційної війни, виявляючи як її успіхи у формуванні внутрішнього наративу, так і проблеми у досягненні стратегічних цілей в Україні. Результати демонструють складний взаємозв'язок між ядерними погрозами та маніпулюванням інформацією у стратегії росії.

Ключові слова: ядерний шантаж, інформаційна війна, російський наратив.

Col. Voitko O., PhD (Military), Assoc. Prof., Laureate of the Borys Paton National Prize of Ukraine

Head of the Strategic Communications Institute of the National Defense University of Ukraine

Fedoriienko V., PhD (Tech.)

National Defense University of Ukraine, Ukraine

DECONSTRUCTING THE RUSSIAN "NUCLEAR BLACKMAIL" NARRATIVE: A DATA-DRIVEN ANALYSIS OF INFORMATION WARFARE AGAINST UKRAINE

Abstract. Since the commencement of the russian federation's full-scale invasion of Ukraine, the utilization of adversarial narratives by russia, as a tool of information warfare, has assumed increasingly menacing characteristics. One such narrative, that of 'nuclear blackmail,' is proposed for scholarly inquiry. Employing a data-driven approach, this study examines specific pronouncements and actions that demonstrate russia's nuclear blackmail strategy, and it analyzes the dissemination of related storylines within the information domain. Furthermore, this research assesses the efficacy of russia's information warfare, identifying both its successes in shaping domestic narratives and its challenges in achieving strategic objectives in Ukraine. The findings elucidate the intricate relationship between nuclear threats and information manipulation within russia's strategic framework.

Keywords: nuclear blackmail, information warfare, russian narrative.

Сучасні геополітичні конфлікти, особливо російсько-українська війна, характеризуються тісним переплетенням ядерної риторики та інформаційної війни (Horovitz, 2023; Sechser, 2017). Росія активно використовує стратегію ядерного шантажу для стримування втручання Заходу та підриву українського опору (Kofman & Radin, 2023; Pifer, 2022). Ядерний шантаж визначається як стратегія, в якій держава використовує загрозу застосування ядерної зброї для примусу противника до певних дій або поступок (Gartzke & Kroenig, 2013). Російський підхід у

конфлікті з Україною має унікальні характеристики, що прирівнюються до Карибської кризи часів холодної війни (Forsberg, 2024).

Росія застосовує ядерний шантаж у конфлікті з Україною з 2014 року, але її акцент значно посилюється після повномасштабного вторгнення у 2022 році (Kofman & Radin, 2023). Росія використовує ядерну риторику для досягнення кількох цілей: стримування військової підтримки України, примус України до капітуляції та створення загального відчуття страху (Hogovitz, 2023).

Очевидно, що інформаційна війна відіграє значну роль у російсько-українському конфлікті (Borden, 2014). Водночас, росія поширює специфічні наративи щодо своєї стратегії «ядерного шантажу»: звинувачення України у прагненні до ядерної зброї, зображення росії як захисника від західної агресії та заяви про загрози територіальній цілісності росії (Tkachenko, 2024). Варто зауважити, що ефективність російської інформаційної війни є неоднозначною: успіхи у формуванні внутрішнього наративу контрастують із проблемами у досягненні стратегічних цілей в Україні (Chatham House, 2023).

Проведене дослідження базується на аналізі конкретних заяв та аргументів, використаних росією для легітимізації своєї ядерної риторики (Antonenko, 2023). Використання дата-орієнтованого підходу дозволяє кількісно оцінити поширеність та вплив наративів через сплески публікацій в інформаційному просторі, а також виявити кореляції між ядерною риторикою та діями в реальному світі (Brosnan et al., 2022). Для дослідження використовувалися різні джерела даних, включаючи аналіз соціальних мереж, медійного контенту та офіційних заяв урядів (Ferrara, 2017). Загалом ретроспектива етапів ядерного шантажу рф проти України виходила від першоджерела – володимира путіна та мала найбільші коливання у 2022-2023 роках і, власне, стала найуспішнішою інформаційно-психологічною операцією ворога проти України. Основні події в інформаційному просторі мали наступний прояв:

24 лютого 2022 року – Попередження про наслідки (включно із застосуванням ядерної зброї росією) для будь-якої зовнішньої інтервенції. (Початок вторгнення в Україну);

27 лютого 2022 року – Наказ про переведення ядерних сил у особливий режим бойового чергування. (У відповідь на «агресивні заяви» НАТО);

20 квітня 2022 року – Перший випробувальний запуск міжконтинентальної балістичної ракети «Сармат». (Заява про здатність ракети долати будь-яку ПРО);

21 вересня 2022 року – Попередження про використання «всіх наявних засобів» для захисту території росії. (Оголошення часткової мобілізації);

25 березня 2023 року – Оголошення про розміщення тактичної ядерної зброї в Білорусі. (У відповідь на рішення Великої Британії надати Україні боєприпаси зі збідненим ураном);

19 листопада 2024 року – Затвердження оновленої ядерної доктрини, що знижує поріг застосування ядерної зброї. (На тлі дебатів щодо дозволу Україні завдавати ударів по території росії західною зброєю).

З початку повномасштабного вторгнення російська інформаційна кампанія в межах гранд наративу «ядерний шантаж» містить три основних наративи:

Україна прагне створити ядерну зброю. Звинувачення України у розробці ядерної зброї за підтримки Заходу, у тому числі у використанні «брудної бомби»;

Росія захищається від агресії Заходу. Зображення війни як протистояння росії та НАТО (Заходу);

Загроза територіальній цілісності росії. Заяви про те, що дії України та Заходу становлять загрозу для суверенітету та кордонів росії.

Таким чином, російський наратив про ядерний шантаж та інформаційна війна проти України демонструють складний взаємозв'язок між ядерними погрозами та маніпулюванням інформацією. Деконструкція цих наративів за допомогою детального аналізу на основі даних є важливою для розуміння динаміки інформаційного простору та прогнозування майбутніх подій.

Джерела та література

- Antonenko, O. (2023). Undermining Ukraine: How Russia Widened Its Global Information War in 2023. *Atlantic Council*.
- Borden, I. (2014). Toward an information warfare theory of victory. *Air University*.
- Brosnan, A., & otros. (2022). Social media sentiment analysis of the Russia-Ukrainian conflict through natural language processing: Towards a new strategic studies methodology. *3S Journal of Administrative & Sustainable Studies*.
- Chatham House (2023). Russian Cyber and Information Warfare: Practice.
- Ferrara, E. (2017). Disinformation and social bot operations in the run-up to the 2017 French presidential election. *First Monday*, 22(8).
- Forsberg, T. (2024). Fear and laughing on Russia's nuclear blackmail attempts in Ukraine. *UI*.
- Gartzke, E., & Kroenig, M. (2013). Nuclear blackmail and proliferation. *Journal of Conflict Resolution*, 57(3), 433-455.
- Horowitz, A. (2023). Nuclear Rhetoric and Escalation Management in Russia's War Against Ukraine. *SWP Berlin*.
- Kofman, M., & Radin, A. (2023). Assessing the Evolving Russian Nuclear Threat. *Center for a New American Security*.
- Pifer, S. (2022). Russia's Nuclear Coercion in Ukraine. *NATO Review*.
- Sechser, T. S. (2017). Nuclear blackmail: Coercion and credibility in interstate crises. *Cornell University Press*.
- Tkachenko, I. (2024). Russia's Information Confrontation: Human Effects. *Chatham House*.

УДК 316.6

Чуйко Г., канд. філол. н., доц.; Чаплак Я., канд. психол. н., доц.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна

МЕНТАЛІТЕТ КРАБА ТА ЙМОВІРНІ ПРИЧИНИ ЙОГО ПРОЯВУ

Анотація. Стаття присвячена розгляду прояву ефекту крабів у відрі (крабового менталітету) у суспільстві в контексті аналізу його причин.

Ключові слова: ефект відра з крабами, менталітет краба, конкуренція, успіх, невдача.

Chuyko H., PhD (Philol.), Assoc. Prof.; Chaplak Ya., PhD (Psych.), Assoc. Prof.

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine

CRAB MENTALITY AND PROBABLE CAUSES OF ITS MANIFESTATION

Abstract. The article is deals with the examining of manifestation of the crab-in-a-bucket effect (crab mentality) in society in the context of analyzing its causes.

Keywords: crabs bucket effect, crab mentality, rivalry, success, failure.

Ситуація, коли людина відмовилася від виконання запланованої та бажаної для себе зміни через аргументи тих / того, кому вона розповіла про свої ідеї / плани, на кшталт: «Навіщо це тобі?», «Жили ж і без цього», «Навіщо витрачати нерви та зусилля», – та інші того самого типу, – знайома кожному. Проте, якщо людина озвучила своє прагнення саме з метою отримати причини для відмови від його реалізації, – це лише один бік ситуації. Тому що частіше людина захоплено розповідає про свої нові ідеї комусь, щоб отримати їх зовнішню підтримку (якщо не схвалення), переконалися у їх цінності, – але зустрічає лише їх зневажливе спростування, нівелювання їх значимості, знецінення, на фоні того, що добре, як є, і не варто щось змінювати, витрачаючи час і можливості; що це нічого суттєвого не дасть. Саме такий розвиток ситуації отримав назву «менталітет краба» (Crab Mentality), який більше стосується людської та навіть світової спільноти, ніж поведінки крабів, що разом опинилися в одному відрі. Зазначимо, що ситуація бере початок від реального випадку, коли перехожий помітив, що філіппінський рибак